

УДК 047.31+811.161.2

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ СИМПОЗИУМ, ПРИСВЯЧЕНИЙ 10-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ В КЛУЗЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМ. БАБЕША-БОЛЯІ (Клуж-Напока, березень 2010 р.)

1 жовтня 1999 р. сталася надзвичайно важлива подія як для Румунії, так і України: у Клужькому університеті ім. Бабеша-Боляї було відкрито українське відділення. За словами С. М. Лучканина, заснування відділення відбулося за сприяння ректорату вищеназваного університету та завдяки титанічним зусиллям заслуженого професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка, почесного доктора Клужького університету Станіслава Володимировича Семчинського (1931 – 1999) [див.: *Лучканин С.М.* Українські студії в університеті імені Бабеша-Боляї міста Клуж-Напока (Румунія) // Зб. наук. праць Науково-дослідного інституту українознавства / За заг. ред. проф. П.П. Кононенка. – К., 2005. – Т. VI. – С. 428 – 429]. Улітку 1999 р., під час візиту Президента Румунії Еміла Константінеску до Києва, «було підписано Протокол про заснування українського відділення в Клужькому й Сучавському університетах» [див.: *Семенюк І.* Вступ // Сучасна українська культура: традиції і нові парадигми відновлення та розвитку: Матеріали Міжнародного наукового симпозиуму (Клуж-Напока, 18–19 жовтня 2007 р.) / Упорядн. Ю. Барталіш-Бан, М. Кондор. – Сіуї, 2010. – С. 12]. Відомо також, що поява українських студій пов'язана з діяльністю Культурного товариства «Румунія – Україна», яке очолює професор Онуфріє Вінцелер, і особливо із зусиллями Івана Семенюка – доктора філософії, доцента, віце-президента названого товариства, який зробив багато для того, щоб забезпечити функціонування відділення української мови й літератури.

© Ю. БАРТАЛІШ-БАН, М. КОНДОР, І. СЕМЕНЮК, 2010

ISSN 1682-3540. Українська мова, 2010, № 4

95

Тепер українське відділення функціонує в межах філологічного факультету Клузького університету. Воно, як і українські відділення в Бухарестському та Сучавському університетах, сприяє збереженню української мови й культури в Румунії. Випускники отримують дипломи, у яких зазначена спеціальність «українська мова і література».

Нагадаємо, що кафедра слов'янської філології Клузького університету протягом останнього часу організувала декілька наукових форумів, присвячених проблемам славістики, зокрема україністики, про що свідчать і наукові збірники, останній з яких вийшов у світ під назвою **«Сучасна українська культура: традиції і нові парадигми відновлення та розвитку: Матеріали Міжнародного наукового симпозіуму (Клуж-Напока, 18–19 жовтня 2007 р.)»** — Cluj, 2010.

Міжнародний науковий симпозіум **«Українська мова і література. 10 років на філологічному факультеті Клузького університету ім. Бабеша-Боляї»** відбувся 26 – 28 березня 2010 року. У ньому взяли участь представники Клуж-Напоки, Бухареста, Києва, Москви, Чернівців і Ужгорода. Симпозіум відбувся завдяки зусиллям кафедри слов'янської філології Клузького університету, Союзу українців Румунії, Культурного товариства «Румунія– Україна» й Клузької філії Асоціації славістів Румунії.

Учасників форуму привітали: **Ніколає Бокшан**, професор, проректор Клузького університету; **Санда Місіріанцу**, лектор, доктор філології, канцлер філологічного факультету Клузького університету; **Степан Бучута**, депутат парламенту, голова Союзу українців Румунії; **Каталін Балаж**, лектор, доктор філології, завідувач кафедри слов'янської філології Клузького університету.

На симпозіумі порушено широке коло проблем, які здебільшого стосуються української мови та літератури. Велике зацікавлення викликала доповідь **«Українські філологічні дослідження в Клужі» Маріуса Ороса й Івана Гербіла** (Клуж-Напока). У ній, зокрема, відзначається, що перші важливі дослідження з українського мовознавства на кафедрі слов'янської філології Клузького університету ім. Бабеша-Боляї сягають 30-х рр. ХХ ст. й пов'язані з іменем академіка Еміла Петровича — найвидатнішого представника клузької славістики, якому належать найважливіші дослідження з ономастики, діалектології та історії української мови. Доповідачі згадали також про славіста й романіста І. Петруца (автора монографії **«Fonetica graiului hutul din Valea Sucevei»**, 1957 — *«Фонетика гуцульської говірки долини Сучави»*), ономастів Є. Янічека, Ж. Бодзея, Ш. Вішована; діалектолога І. Гербіла та ін.

Сергій Лучканин (Київ) у доповіді **«Загальномовознавчі теорії в історії румунської та української лінгвістики»** звернув увагу на першу рукописну граматику румунської мови — *«Gramatica românească»* («Румунська граматика») *Дімітріє Брашов'яну*, написану в місті Брашові в період 1755–1757 рр. значною мірою за зразком «Граматики слов'янської» Мелетія Смотрицького (1619); Богдана Петрічейку

Хашдеу (1836–1907) – першого румунського мовознавця, який активно зацікавився сучасною йому індоєвропейською лінгвістикою, тощо. Разом з тим доповідач підкреслив, що румунські вчені до 1965 р. у своїх студіях із загального мовознавства цитували брошуру Й.В. Сталіна «Марксизм і питання мовознавства».

Іван Робчук (Бухарест) зупинився на критеріях, за допомогою яких можна визначити лексичні елементи українського походження в румунській мові.

Михайло Кондор (Ужгород) розглянув історію назв на позначення України, українців та української мови у зв'язку з історико-культурними й політичними проблемами. Крім усього, доповідач торкнувся проблем, що стосуються русинства на Закарпатті та культурної спадщини Київської Русі.

Доповідь **Івана Семенюка** (Клуж-Напока) «**Іван Федько – перший український прозаїк Румунії другої половини ХХ ст.**» присвячена творчості названого письменника. Дослідник зазначив, що І. Федько (1938 – 1979) – поруч зі Степаном Ткачуком – був одним з перших українських письменників Румунії. Він (І. Федько) спочатку написав кілька поезій, але став першим українським прозаїком. За свідченням І. Семенюка, в усіх творах письменника (книги «По новому шляху», «Новели», «Обірваний політ») зображено життя українців Мараморощини.

Цікаву й надзвичайно актуальну доповідь, присвячену російсько-українським відносинам, виголосив прес-аташе Посольства Росії в Румунії **Анатолій Лошаков**, який виступав, як і більшість доповідачів, українською мовою (!!!). Він порушив проблеми, що стосуються святкування 65-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні, «розмороження» багатьох напрямків співпраці Росії й України і т. ін. Слід сказати, що доповідь справила дуже приємне враження насамперед тому, що А. Лошаков наголосив на позитивних моментах у динаміці двосторонніх відносин.

Михайло Зан (Ужгород) у доповіді «**Мовна політика України: сучасні виклики та майбутні перспективи**» зосередив увагу на політичних протистояннях й національно-мовних проблемах в Україні.

Виступ **Юдіт Барталіш-Бан** (Клуж-Напока) присвячено мовній політиці Клузького університету ім. Бабеша-Боляї в дусі Болонської декларації. У доповіді йдеться про вивчення мов, зокрема української, та мови навчання в зазначеному університеті.

Інші доповіді стосувалися: «Велесової книги» (**Онуфріє Вінцелер**, Клуж-Напока); творчості Ольги Кобилянської (**Світлана Кирилюк**, Чернівці); українсько-угорської мовної інтерференції (**Каталін Балаж**, Клуж-Напока); відображення українського національного духу в творчості Т.Г. Шевченка та М.В. Гоголя (**Михаєла Гербіл**, Клуж-Напока); поезії Пастернака (**Діана Тетян**, Клуж-Напока); ролі румунської преси в збагаченні лексичного запасу українських дипломатів (**Наталія Стратановська**, Київ); «Кобзаря» Т. Шевченка як

Барталіш-Бан Ю., Кондор М., Семенюк І.

джерела дослідження книжної традиції української літературної мови (*Людмила Ткач*, Чернівці); румунізмів у гуцульських говірках української мови (*Ніколетта Головач*, Чернівці); особливостей граматичних українсько-румунських міжмовних трансформацій при здійсненні адекватності перекладу (*Ніна Гуйванюк, Лара Кучурян*, Чернівці).

Для учасників симпозіуму було організовано концерт, де виступали студенти й самодіяльні колективи українців Румунії, виставку ікон та екскурсію. Форум пройшов у теплій та дружній атмосфері.

*Юдіт Барталіш-Бан (Румунія),
Михайло Кондор (Україна),
Іван Семенюк (Румунія)*

Yudit Bartalish-Ban, Mykhaylo Kondor, Ivan Semeniuk

INTERNATIONAL SCIENTIFIC SYMPOSIUM
DEDICATED TO THE TENTH ANNIVERSARY OF THE
UKRAINIAN DEPARTMENT IN THE BABESH-BOLIAIYI KLUZH
UNIVERSITY (KLUZH-NAPOKA, March 2010)